

– I lang tid var kvelden det eneste målet mitt, da kunne jeg sove og glemme alt

Anne Grimstad Fjelds kamp for å komme seg på beina etter kreftoperasjonen, er nå blitt til en forestilling som skal ut på storturné.

KNUT-ERIK LAHN
knut-erik.lahn@tb.no

Det er en av de dagene som viser at, jo da, også Tjøme har andre årstider enn sommer. Vinden fra nord pisker snøen sammen i store fonner langs den lille sideveien fra Havnaveien som fører fram til huset der Anne Grimstad Fjeld (62) bor.

Anne slipper oss innenfor. Varm knitring fra peisen møter oss. Her bor hun sammen med mannen sin Per Espen Fjeld, hundene deres og noen akvariefisk.

Siden 2015, da Anne fikk påvist eggstokkreft, har også tunge, mørke tanker tidvis vært gjest i det trivelige huset.

– Som alle som har kreft har jeg også trodd at «nå dør jeg snart». Jeg har vært

veldig redd. Jeg har vært svart som natta inni meg og tenkt ubehagelige tanker. Er jeg her neste jul? Datteren min er gravid, kommer jeg til å oppleve det barnebarnet? Å få kreft, betyr at man må møte seg selv. Man konfronteres med de store spørsmålene i livet.

Måtte sette seg mål

Etter den omfattende operasjonen hun måtte gjennomgå i 2015, var Anne knekt både fysisk og psykisk. Vendepunktet kom da hun satt på kontoret til kirurgen som hadde operert henne.

– Det er en myndig dame med stor autoritet, men også mye varme. Hun så på meg og sa «du skal begynne å danse». Jeg tenkte dama var blitt gal, mimrer Anne og humrer.

Det psykologen ville, var at Anne skulle finne noe som gjorde henne glad. Noe som muntret henne opp.

– Hun sa: Du må komme deg opp, ikke sett deg ned og klynk, forteller Anne.

Da startet en tanke å spire hos Anne. Hva med å gjennomføre Birkebeinerrennet? Ville hun kunne klare det?

– Fysioterapeuten svarte at det var mulig hvis jeg begynte å trene. Og det gjorde jeg. Det ble nesten en tvangshandling, sier Anne.

Det ble starten på en lang reise. Hun trente med slynger for å styrke kjerne-muskulaturen. Og så begynte hun å bevege seg.

– I starten gikk jeg. Så begynte jeg jogge. Det vil si, først var jeg innom noe jeg vil kalle diling. Det var en lang vei. Bar-na mine pushet på. De kjeftet dersom jeg ikke trente, forteller Anne.

Våren kom, og Anne gjennomførte Birkebeinerrennet, en skitur på 54 kilometer mellom Rena og Lillehammer.

Så kom det en ny nedtur.

– Jeg fikk et miniatyr-tilbakefall i 2017. Jeg fikk påvist kreft i en lymfeknute og jeg måtte opereres og ta seks nye cellegiftkurer, sier hun.

Svaret etter denne runden var også å komme seg ut i naturen.

– Jeg bestemte meg for å gå fra Oslo til Trondheim, langs den gamle pilegrimsleden, og kombinere det med å holde konserter underveis.

Dermed ble prosjektet TRASK født. Hennes neste prosjekt etter runde to i ringen mot kreftsykdommen.

– Magiske forestillinger

Anne er universitetslektor i pedagogikk ved Universitetet i Sørøst-Norge. Men hun kaller seg også en kulturarbeider, og har blant annet erfaring som sanger, tekstforfatter, musikk lærer og journalist. Alt dette skulle hun kombinere i TRASK-prosjekt.

MAGISK TUR: Den magien Anne Grimstad Fjeld opplevde da hun gikk fra Oslo til Trondheim, den ønsker hun nå å dele med andre.

FOTO: HAUKE FJELD

GRUPPA: Her over Ulendt terreng-musikerne sammen med Anne. Musikerne på bildet er Jo Inge Nes (slagverk), Sverre Stenløkk (trekkspill) og Kim André Rønningen. Alle musikerne spiller flere instrumenter under konsertene. Siden bildet ble tatt er Rønningen erstattet av Kristian Raanes på grunn av en forestående familieførøkelse i familien til Rønningen.

FOTO: HAUKE FJELD

På turen fra Oslo til Trondheim arrangerte hun 11 konserter som involverte totalt 160 musikere. Bettan, Lars Klevstrand og Kjartan Fløgstad var blant artistene.

Konsertene ble holdt blant annet i kirker, i en veteranbuss og kulturhus og kulturgårder langs ruten - og en spektakulær forestilling i utstillingspaviljongen Viewpoint Snøhetta med utsikt mot Snøhetta-massivet på Dovrefjell.

- Det var magiske forestillinger. Det var mange som gråt, ikke fordi det var så trist, men det løsnet ett eller annet hos folk. Etter enkelte konserter kom folk bort til meg og sa at de også hadde lyst til å begynne gå, sier Anne.

TRASK-prosjektet støttet arbeidet som gjøres av Leger uten grenser, og etter turen sendte hun 90.000 kroner til organisasjonen.

Så kom det nok nedtur.

Det skulle vise seg at hun ikke kun bar på en 16 kilo tung ryggsekk de om lag 600 km mellom Oslo og Trondheim.

- To uker etter at jeg kom hjem, hadde jeg en dårlig blodprøve. En CT viste spredning, jeg hadde kreft i bukchulen. Jeg hadde altså gått hele turen med kreft i kroppen, sier Anne.

I august i fjor måtte hun dermed opereres igjen.

- Hele buken min ble åpnet, og de fjernet 20 centimeter tarm. Jeg slapp å få pose på magen, men de fjernet milten min. Nå har jeg hatt tre operasjoner og 18 cellegiftkurer. Fordelen med det, er at jeg denne gangen ikke var så redd for de rare symptomene som kommer, sier hun.

Igjen måtte hun trene seg opp.

HJEMLIGE TURER: Hjemme på Tjøme går Anne Grimstad Fjeld turer på rundt mila hver eneste dag – i regn, sol eller snø. – Etter 100 meter er jeg et annet menneske, sier hun.

FOTO: KNUT-ERIK LAHN

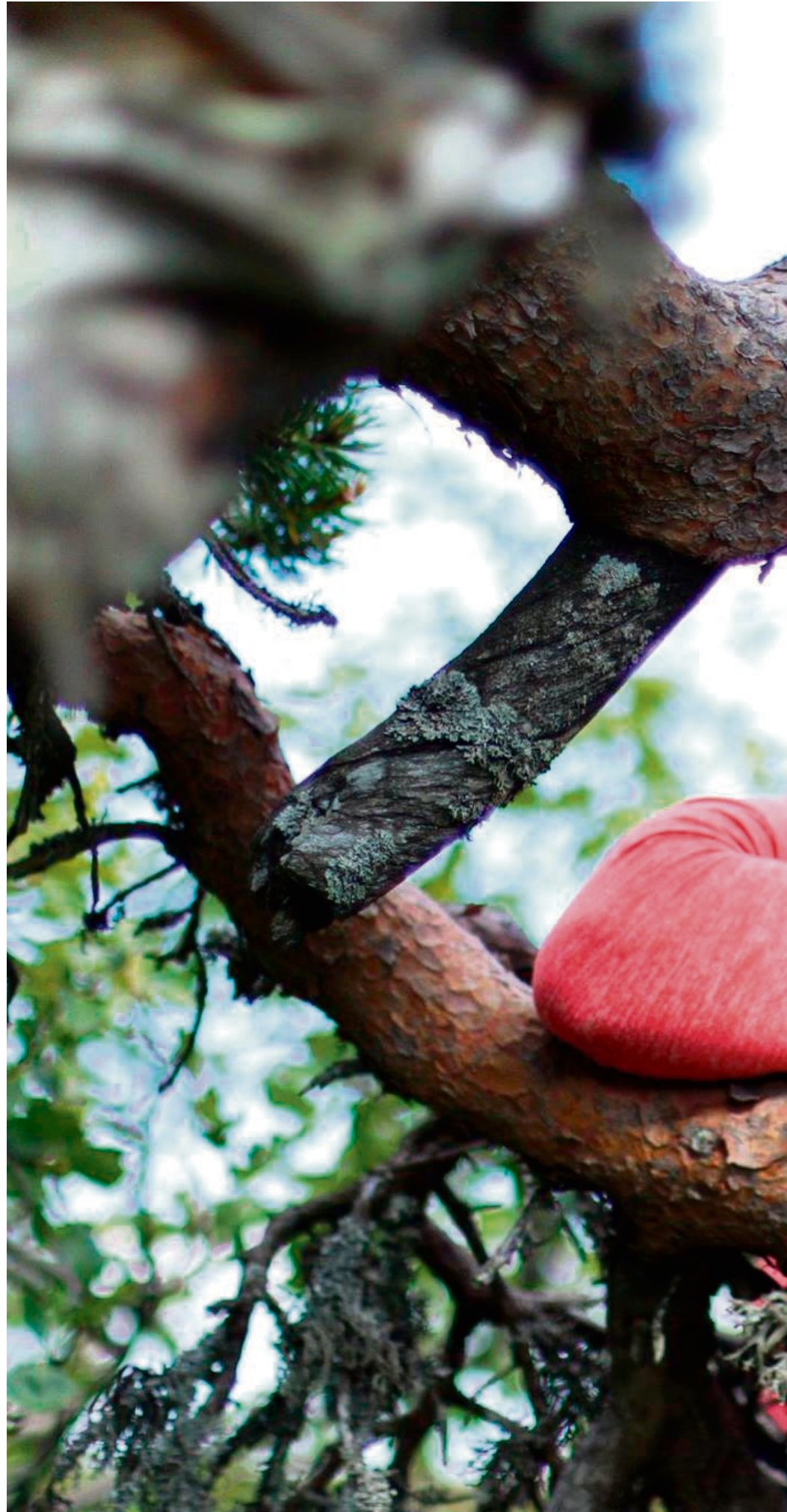

MÅLET: Her er Anne ved målet for forrige prosjekt: Trondheim. I ettertid skulle det vise seg at hun hadde tilbakelagt de nesten 600 km med kreft i kroppen. FOTO: HAUKE ARE FJELD

SLUTTKONSERT: I Vår Frue kirke i Trondheim holdt Anne Grimstad Fjeld avslutningskonserten til prosjektet «Trask».

FOTO: HAUKE ARE FJELD

– Det startet med at målet var 100 meter. Så 200. Så fem kilometer. Nå går jeg opp mot én mil om dagen. Jeg tror nok jeg er sprekere enn mange på min egen alder, sier 62-åringen.

Ville bare glemme

Gåturene har vært Annes terapi. Hun vet hva en kreftdiagnose kan gjøre med psyken. Det fikk hun erfare allerede etter første runde med sykdommen.

– I lang tid var kvelden det eneste målet mitt, da kunne jeg sove og glemme alt. Jeg så fram til å ta en Sobril og en innsovningspille, sier Anne.

Når tunge tanker banker på døra i dag, da tar hun på seg skoene og går ut av døra.

– Jeg vet at etter 100 meter, så snur humøret og innstillingen min. Folk sier: Ja, da kommer endorfinene. Jeg vet ikke. Men jeg vet at jeg er et helt nytt menneske. Derfor tenker jeg at alle som sliter, som tenker at de ikke orker mer, som er overarbeidet og som kranter med noen: Kom deg ut.

Derfor er Anne i gang med et nytt prosjekt. Det som startet som en prosjektet for å redde seg selv, skal nå bli til en kulturell motivasjonsforestilling.

Anne ønsker at forestillingen, som har fått navnet Ulenndt terreng, skal gjenspeile det hun opplevde på sin fottur fra Oslo til Trondheim. Den gang da hun i lange perioder var i selskap med kun seg selv og lyden av egne hjerteslag. Da føttene jevnt og trutt brakte henne fremover, videre, gjennom vakker natur. Og til møter med spennende mennesker.

– Disse erfaringene er utgangspunktet for forestillingen. Tenk om den følelsen av en inderlig ro jeg fikk der ute, dønn aleine i skog og mark, var noe jeg kunne gi videre? Vi er ikke så flinke til å gi oss sjøl så mye tid. Jeg håper publikum som kommer, om de er syke eller ikke, etter forestillingen syns de har hatt det godt og kommer ut med en ro. Det hadde vært fint, sier Anne.

For forestillingen, til tross for et dystert utgangspunkt, skal være en livsbejænde opplevelse.

– Dette er ikke en tragisk forestilling om kreft, men en visuell forestilling, et pusterom, som jeg håper vil motivere folk, sier Anne.

Og motivasjon er et nøkkelord. Målet hennes er å få folk opp fra grøfta.

– Det er mange faser i livet der man er i krise, det trenger ikke være sykdom, det

kan også være psykisk, der man er plassert godt i grøfta. Da har man to valg. Bli der, eller klatre opp. For meg ble svaret gåturer, mosjon og gode opplevelser. Jeg tenkte at legestanden kan gjøre sitt, og så gjør jeg mitt, sier Anne.

Som understreker at hun ikke ønsker å være et damp tog som overkjører andre med innstillingen sin.

– Folk må ta tak i den grad de klarer. Om det så bare er å komme seg opp av senga i fem minutter, eller ut av døren og ned til butikken på hjørnet. Det er alltid lurt å holde kroppen i gang. Enten man er syk eller ikke, sier hun.

Lange dager

Ulenndt terreng, som er et samarbeidsprosjekt med organisasjonen Aktiv mot kreft, er så langt planlagt oppsatt i 15 forskjellige kulturhus i sju fylker. Det er

TØFFE TAK: Anne Grimstad Fjeld har totalt vært igjennom tre kreftoperasjoner og atten strålebehandlinger siden 2015.

FOTO: HAUKE ARE FJELD

planlagt foredrag om aktivitet og kreft i forkant av forestillingene.

Anne har fått med seg tre musikere og danseren Nina Lill Svendsen. I tillegg skal Annes sønn Hauk Are Fjeld, som driver filmproduksjonsselskapet Haukeblakk film, lage filmer som vises på storlekket bak på scenen. Naturlyder skal også inkorporeres i forestillingen.

- Det er musikere med en varm formidlingsevne og en evne til å nå fram. Aldersspennet hos oss på scenen er fra 20-60 år, sier hun.

Forestillingen består altså av tekst og musikk, naturfilm, og danseinnslag.

- Musikken er i grenseland mellom folketoner, melodios jazz og visesang. Melodios og lett tilgjengelig, sier Anne, som skal synge, og stå for de verbale mellomstikkene. Anne har skrevet alle sangtekstene i forestillingen, og de er i

hovedsak tonesatt av Torgeir Hefre og Guttorm Guttormsen,

Anne jobber lange dager med planleggingen av «Ulendt terreng». Det er mye som må på plass, ikke minst økonomisk, for å få konsertserien realisert.

Hun er i dag altså i full vigør, og Anne går sine daglige lange fotturer. Det eneste som utad avslører den tøffe kampen hennes, er det hårløse hodet.

- Jeg satser på at håret er tilbake til påske.

For akkurat håret er ikke så farlig opp i alt som har skjedd. Hun har lært seg å sette ting i perspektiv. Også de tøffe, vanskelige tingene.

- Jeg har per definisjon kronisk kreft, men det trenger ikke bety at den kommer tilbake. Eller som kirurgen min sa: Vi kan ikke se bort ifra at sykdommen er over, sier Anne.

ANNE GRIMSTAD FJELD

- Født i 1956 i Fredrikstad. Bor i dag på Tjøme.
- Jobber til daglig som universitetslektor i pedagogikk ved Universitetet i Sørøst-Norge.
- Har en mastergrad i «pedagogiske tekster».
- Har erfaring som sanger, tekstforfatter, journalist (blant annet i NRK radio og TV), sekretær og kasserer i Landslaget for lokalhistorie, musikkklærer (barneskole, musikkskole, psykisk utviklingshemmede), arkivansatt (samlet muntlig tradisjon), høgskolelektor og universitetslektor i pedagogikk

ULENDT TERRENG

- En forestilling av Anne med musikk, dans og naturfilm som skal settes opp i flere fylker og forskjellige kulturhus høsten 2019 og våren 2020.
- Gjennomføres i samarbeid med Aktiv mot kreft.
- Ulendt terreng ønsker å inspirere og motivere mennesker som opplever tøffe tak i livet.
- Bakgrunnen for forestillingen kommer fra Annes pilegrimstur i 2018 fra Oslo til Trondheim. På denne turen arrangerte hun en rekke konserter langs ruten.